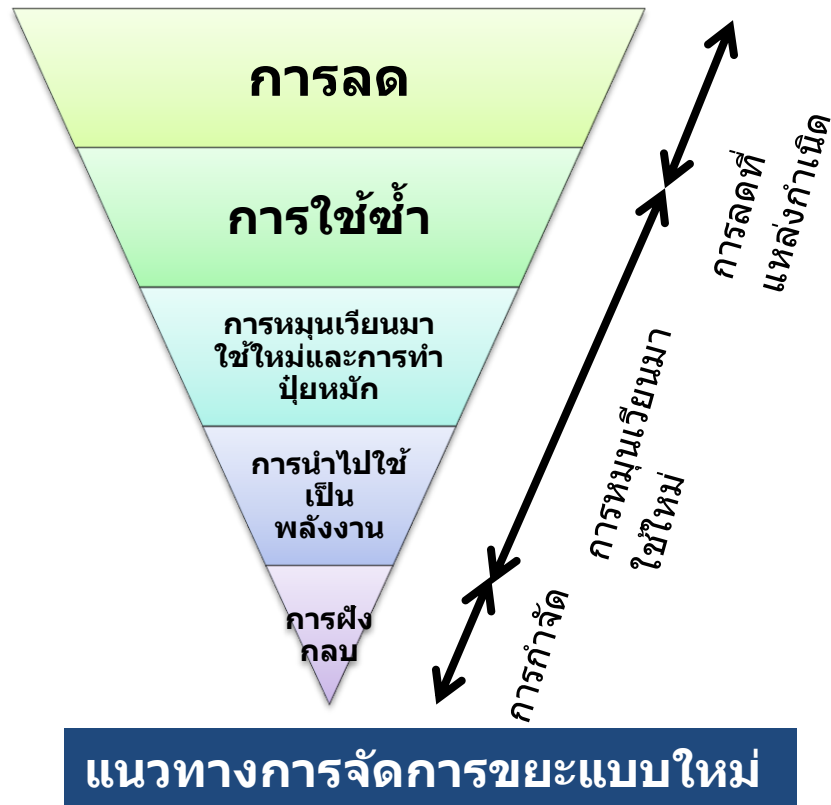
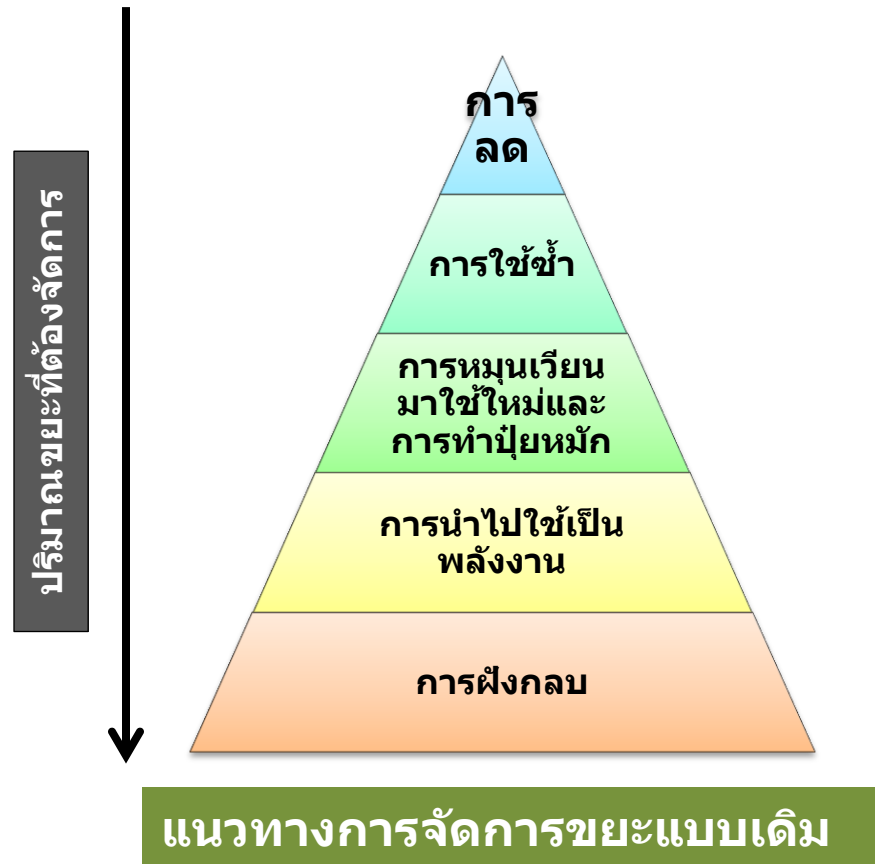

แนวทางการดำเนินงานกองทุนสุขภาพตำบล

ประเด็นการจัดการขยะ
การสร้างเสริมโภชนาการในศูนย์เด็กเล็ก
ดร.เพ็ญ สุขมาก
สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ ม.อ.

แนวทางการจัดการขยะของกองทุนสุขภาพตำบล

แนวทางการจัดการขยะของกองทุนตำบล

1. กระบวนการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น

- ปริมาณและคุณลักษณะ หรือองค์ประกอบของขยะในพื้นที่
- ข้อมูลพื้นฐานวิธีการจัดการขยะของเทศบาล
- ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนร้านรับซื้อของเก่า

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมระหว่าง เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
- วิเคราะห์ข้อมูลทุนชุมชน ทุนคน เงิน ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา ศูนย์เรียนรู้ชุมชน กลุ่ม เครือข่าย
- วิเคราะห์ปัจจัยกำหนดสภาพที่เป็นสาเหตุของปัญหา ทั้งทางด้านปัจเจกบุคคล สภาพแวดล้อม และระบบกลไกที่เกี่ยวข้อง

4. การจัดทำแผนกำหนดกิจกรรมตามหลัก 7 R

1. คิดใหม่ (Rethink)
2. ปฏิเสธ (Reject)
3. ลดการใช้ (Reduce)
4. การรีไซเคิล (Recycle)
5. การซ่อมแซม (Repair)
6. การใช้ซ้ำ (Reuse)
7. การทดแทน (Return)

3. การคืนข้อมูล

- ประชุมกลุ่มคืนข้อมูล แก่ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง/ เวทีประชาคม
- สร้างการรับรู้ปัญหา และความตระหนักแก่ชุมชน
- ระดมความเห็นเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน

5. การดำเนินงานตามแผน

เมื่อกำหนดกิจกรรมหลักตามข้อ 4 แล้ว อาจแบ่งหน้าที่ ในการดำเนินงานตามกิจกรรมหลักในแต่ละข้อร่วมกัน

6. การติดตามประเมินผล

วางระบบการติดตามและประเมินผลร่วมกันเป็นระยะ เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

ตัวอย่างกิจกรรม

กิจกรรม	ระดับครัวเรือน	ระดับหมู่บ้าน ตำบล
คิดใหม่ (Rethink)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สवल.อย่างมี ปสภ. ▪ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รณรงค์สร้างจิตสำนึกโดยเริ่มจากโรงเรียน สถานที่ทำงาน หน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น
ปฏิเสธ (Reject)	<p>ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกเรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การซื้ออาหารจานด่วน ▪ บรรจุก๊าซ ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ▪ ผลิตภัณฑ์ที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
ลดการใช้ (Reduce)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ใช้ถุงผ้า, ตะกร้า ไปตลาด ▪ ใช้ปืนโต แทนถุงพลาสติก กล่องโฟม ▪ ลดการใช้โฟม ▪ ใช้แก้วน้ำ ขวดน้ำ แทนแก้ว ขวดพลาสติก ▪ ทานอาหาร ไม่ให้เหลือทิ้ง ▪ ลดการใช้กระดาษ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สนับสนุนสินค้าชุมชน เพื่อลดค่าใช้จ่ายการขนส่ง ▪ หา/สร้าง Role model .ในการลดขยะในชีวิตรประจำวัน ▪ ร่วมกับร้านค้าชุมชน ในการลดบรรจุก๊าซ โดยการใช้น้ำบรรจุก๊าซที่ลูกค้านำไปจากบ้าน เช่น ปืนโต กระเป่า ถุงผ้า

ตัวอย่างกิจกรรม (ต่อ)

กิจกรรม	ระดับครัวเรือน	ระดับหมู่บ้าน ตำบล
การรีไซเคิล(Recycle)	<ul style="list-style-type: none"> แยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน สำนักงานหน่วยงานภาครัฐ หมุนเวียนขยะที่ยังใช้ได้มาใช้ใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> สร้างหาต้นแบบ ในการ recycle ในชุมชน มีกลุ่ม/ศูนย์รับขยะ Recycle ในชุมชนของเอกชน ประกวดนวัตกรรมการ recycle ในชุมชน สนับสนุนการสร้างผลิตภัณฑ์ ชุมชนจากขยะ เช่น การสร้างรองเท้าจากยางรถยนต์
การซ่อมแซม (Repair)	<ul style="list-style-type: none"> นำสิ่งของเครื่องใช้ที่ยังใช้งานได้ไปซ่อม 	<ul style="list-style-type: none"> มีศูนย์รับซ่อมอุปกรณ์ เครื่องใช้ ในชุมชน
การใช้ซ้ำ (Reuse)	<ul style="list-style-type: none"> หมุนเวียนใช้ซ้ำ บริจาค 	<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งศูนย์การแลกเปลี่ยนของใช้ ศูนย์บริจาคของใช้ ทอดผ้าป่าขยะในชุมชน
การทดแทน (Return)	<ul style="list-style-type: none"> ปลูกต้นไม้ ทดแทน 	<ul style="list-style-type: none"> ปลูกต้นไม้ ทดแทน รณรงค์ปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ

การสร้างเสริมโภชนาการในศูนย์เด็กเล็ก

1. กระบวนการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน

- การประเมิน ภาวะโภชนาการเด็ก การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง
- ข้อมูลพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็ก
- ข้อมูลพฤติกรรมการจัดหาอาหารให้เด็กของผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก
- ข้อมูลการจัดอาหารในศูนย์เด็กเล็ก
- ข้อมูลสภาพแวดล้อม รอบ ๆ ศูนย์เด็ก เช่นการขายอาหารร้านขายของชำ
- ข้อมูลแหล่งผลิตอาหาร ในชุมชน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมระหว่าง เจ้าหน้าที่ศูนย์เด็ก กับเจ้าหน้าที่รพสต. และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ
- วิเคราะห์ข้อมูลทุนชุมชน ทุนคน เงิน ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา ศูนย์เรียนรู้ชุมชน กลุ่ม เครือข่าย
- วิเคราะห์ปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เป็นสาเหตุของปัญหา

3. การคืนข้อมูล

- ประชุมกลุ่มคืนข้อมูล แก่ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง/ เวทีประชาคม
- สร้างการรับรู้ปัญหา และความตระหนักแก่ชุมชน
- ระดมความเห็นเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน

4. การจัดทำแผนกำหนดกิจกรรมตามหลัก อดตาวา ชาร์เตอร์

1. การสร้างนโยบายสาธารณะของชุมชน
2. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี
3. การเพิ่มความสามารถของชุมชน
4. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล
5. การปรับระบบบริการสุขภาพ

5. การดำเนินงานตามแผน

6. การติดตามประเมินผล

วางระบบการติดตามและประเมินผลร่วมกันเป็นระยะ เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

หลักออกตตาวาชาร์เตอร์

4.การเสริมสร้างกิจกรรมชุมชนให้เข้มแข็ง สนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจและจัดการ

3.การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล
การส่งเสริมสุขภาพโดยการ สนับสนุนในเรื่องการพัฒนาบุคคลและสังคม ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสาร

2.การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
ส่งเสริมให้คนและสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลและสมดุล

5.การปรับเปลี่ยนระบบบริการสุขภาพ

1.การสร้างนโยบายสาธารณะ
นโยบายสาธารณะหมายถึง ทิศทางหรือแนวทางที่คนในสังคมเห็นว่าควรเป็นไปในทิศทางนั้น ทั้งนี้หมายความรวมถึงนโยบายของรัฐด้วย

ตัวอย่างการกำหนดกิจกรรมตามหลัก ออกตาวา ชาร์เตอร์

1.การสร้างนโยบายสาธารณะของชุมชน

-การไม่ขายเครื่องดื่มน้ำหวาน ขนมหอบเคี้ยวในบริเวณ ใกล้ ศูนย์เด็กเล็ก

-นโยบายให้ศูนย์เด็กเล็กจัดการวัตถุดิบ ปลอดสารพิษเพื่ออาหารกลางวันจากชุมชน

ตัวอย่างการกำหนดกิจกรรมตามหลัก ออกตาวา ชาร์เตอร์

2. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

-การสร้างสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็ก ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การแยกขยะ การนำ ขยะมาหมุนเวียนใช้ ใหม่

-การจัดทำแปลงสาธิตปลูกผักปลอดสารในบริเวณศูนย์เด็ก ฯลฯ

-สร้างหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้ทุนคนที่มีศักยภาพในพื้นที่ มาเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ หรือสอน

-การสร้างสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ในชุมชน เป็นต้น

ตัวอย่างการกำหนดกิจกรรมตามหลัก อดตาวา ชาร์เตอร์

3. การเพิ่มความสามารถของชุมชน

- จัดทำโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมแปลงผักปลอดสารพิษของชุมชนเพื่อศูนย์เด็กเล็ก
- การสร้างจิตอาสาจากกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ มาทำกิจกรรมในศูนย์เด็กเล็ก

การจัดทำแผนกำหนดกิจกรรมตามหลัก อดตาวา ชาร์เตอร์

4.การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล

-การปลูกฝังพฤติกรรมมารีโภคให้เด็ก การพัฒนา
ศักยภาพผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก

-การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็ก การให้
ความรู้แก่แม่ครัวผู้ผลิตอาหารในศูนย์เด็ก

ตัวอย่างการกำหนดกิจกรรมตามหลัก อุตตาวา ชาร์เตอร์

5. การปรับระบบบริการสุขภาพ

-ร่วมกับ รพสต.หรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อการ
แก้ปัญหาเด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการ หรือเด็กอ้วน เด็กที่มีปัญหา
สุขภาพ การทำงานร่วมกับระหวาง จนท.สาธารณสุข ครูผู้ดูแลเด็ก
และผู้ปกครอง ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม